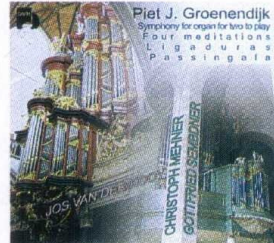

Groenendijk: Symphony for organ
for two to play - Four meditations - Liga-
duras - Passingala.

Christoph Mehner en Gottfried Sembd-
ner (vierhandig), Jos van der Kooy (orgel).
DVH 140066 • DDD-77'

Uitvoering 9

Dodecafonische
technieken zijn
in de orgellitera-
tuur vrij weinig
gehanteerd; tot
de in ons land

bekende composities behoren die van Cor
Kee, Ary Verhaar en Kees van Baaren. De
Dordtse organist Piet Groenendijk (1948)
- als componist is hij autodidact - schreef
vanaf 1989 een vijftal gelegenhedswer-
ken, waaronder de vierhandige Sympho-
ny for organ. Opedragen aan Jan Klein-
bussink en gespeeld op diens Holtgräve-
orgel in de Lebuïnuskerk te Deventer,
gaat hij geheel van de specifieke klank-
mogelijkheden van dit instrument uit (he-
laas bleef vermelding van de detaillisti-
sche registraties achterwege). De reeksen
zijn in het booklet geciteerd, met toelich-
ting op de gebruikte transposities. In de
Four meditations roepen bepaalde ak-
koordopeenvolgingen reminiscenties op
aan het werk van Messiaen, o.a. fragmen-
ten uit de Tweede meditatie in zijn Messe
de la Pentecôte. Aanleiding tot het ont-
staan van Ligaduras was het overlijden
van Folkert Grondsma in 2000 (oud-
orgelrecensent van Luister). Een monu-
mentaal werk met een groot gevoel voor
kleur en ruimtewerking (o.a. veelgripige
akkoorden die schitterend in pp-klanken
oplossen). Uitgangspunt voor Passingala
is de passacgliavorm, waarbij een g-a-
bes-motief als basis voor het pedaal dient.
Het vorig jaar geschreven werk is aan Jos
van der Kooy opgedragen en evenals de
twee voorgaande werken gespeeld op het
Müller-orgel in de Grote of St.-Bavo te
Haarlem. Te bestellen via: [http://](http://www.pjgroenendijk.nl)

Muziek

Er zijn een paar uitgeverijen die het orgel een zeer warm hart toedragen. Daaronder moet allereerst met ere genoemd worden 'Motette' uit Duitsland, thans vertegenwoordigd door dhr. G. van de Werken – Landgoed Gerianna – Kruisstraat 12, 4251 CN Werkendam. Deze cd-producent heeft een zeer rijk en gevarieerd aanbod van hoogst interessante cd-uitgaven op orgelgebied. Daarbij wordt niet eenzijdig te werk gegaan. In het verleden hebben we reeds meerdere uitgaven mogen behandelen. Met genoegen wil ik derhalve deze week de (orgel)muziek liefhebbers eens attenderen op enkele uitzonderlijke uitgaven. Om te beginnen een dubbel-cd met orgelwerken van Antonio de Cabezón, een componist die leefde van 1500-1566. Hij was blind geboren maar heeft zich toch ontwikkeld tot een der belangrijkste orgelcomponisten uit de 16e eeuw. Een enkele keer prijkt zijn naam wel eens op een orgelconcertprogramma. Hij heeft echter een groot aantal orgelwerken nagelaten, waarvan er op deze dubbel-cd een uitgekozen selectie wordt uitgevoerd door de organist José Luis González Urid op de historische orgels van Lerma, Zaragoza, Milan, Innsbruck, Evora e.a. Oude muziek uitgevoerd door een organist met muzikaal gevoel voor dit soort muziek op daartoe geeigende orgels. Zoals bij alle Motette-uitgaven is ook het begeleidende tekstboekje zeer uitvoerig en een waardevolle begeleiding bij deze dubbel-cd-box. Bestelnr. DCD Motette 12291.

Johann Kasper Kerll (1627-1693) is ook een componist die eigenlijk een beetje in de vergeetelheid is geraakt maar die toch een schat aan zeer interessante orgelwerken heeft nagelaten. Motette heeft op twee cd's de gezamenlijke werken voor clavecimbel en orgel opgenomen. Organist Barnhard

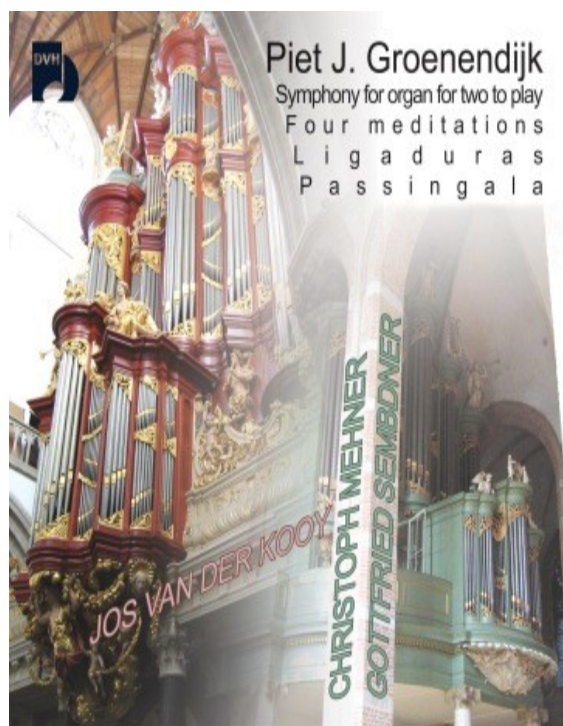
Billeter bespeelt hiervoor het hoofd- en koororgel in de kloosterkerk te Rheinau (Zwitserland) en een enkel werk op het clavecimbel. De muziek van Kerll is vergelijkbaar met de composities van onze Jan Pietersz. Sweelinck en Dietrich Buxtehude, al volgt hij wel een volkomen eigen stijl. Het zijn overigens wel allemaal vrije werken, in tegenstelling tot Sweelinck die ook een groot aantal liedvarianties heeft geschreven. Voor liefhebbers van oude muziek zijn beide cd's, die overigens ook afzonderlijk verkrijgbaar zijn, echte aanraders. De opnamen zijn van hoge kwaliteit, de bespeelde instrumenten hoogst boeiend om naar te luisteren en de bijbehorende tekstboekjes eveneens zeer uitvoerig. Het bestelnr. van cd 1 is: Motette cd 12161 en cd 2: Motette cd

12171, verkrijgbaar of te bestellen in elke goede cd-zaak.

Van geheel andere samenstelling is de cd waarop de organisten Christoph Mehner/Gottfried Sembdner het Holtgräve-orgel van de Lebuïnuskerk te Deventer bespelen en Jos van der Kooij het orgel van de Grote- of St.-Bavokerk te Haarlem met composities van de Nederlandse componist Piet J. Groenendijk (1948). Zo wordt in Deventer het zevendelige werk 'Symphony for organ for two to play' uit 1989 gespeeld terwijl in Haarlem 'Four meditations' (1995), Ligaduras (2001) en Pasingala (2004) ten uitvoer werden gebracht. Moderne orgelmuziek met verrassende effecten en waarvan het interessant is ook eens kennis te nemen. Bij het beluisteren van deze muziek is een uitleg/handleiding haast onmisbaar en die wordt de luisteraar dan ook aangereikt in het met zorg samengestelde tekstboekje. Een cd die ook van harte in uw aandacht wordt aanbevolen. Opnametechnisch een zeer verzorgde cd waarnaar ik eveneens met interesse heb geluisterd. U kunt deze cd rechtstreeks bestellen bij: Piet J. Groenendijk,

<http://www.pjgroenendijk.nl>

MAARTEN SEJBEL, ELBURG

Piet J. Groenendijk (1948) Organ Works

**Christoph Mehner en Gottfried Sembdner - Holtgräve-orgel Grote of Lebuïnuskerk, Deventer
Jos van der Kooy - Müller-orgel Grote- of Sint Bavokerk, Haarlem.**

Symphony for organ for two to play (1989); Four Meditations (1995); Ligaduras (2001); Passingala (2004).

Label: DMP-records – DVH 140066.

Tijdsduur: 76:06.

Booklet: 24 pagina's, N, E, D.

Prijs: € 17,00.

Twaalftoonmuziek oftewel dodecafonie voor orgel is behoorlijk schaars. De Variations on a recitative van de grondlegger van de twaalftoonstechniek, Schönberg, is nota bene geen dodecafonische muziek. In de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw schreef Cor Kee met twaalftoonsreeksen een aantal orgelstukken, die verplichte kost waren in de orgelklas van onder andere het Utrechtse conservatorium.

De Deventer componist Piet J. Groenendijk hanteert ook een stijl die zijn oorsprong vindt in de twaalftoonstechniek, maar dan aangepast en met veel aandacht voor het harmonische aspect. Ook bij Alban Berg, naast Schönberg en Webern meester van de Tweede Weense School, overheerst de concentratie op de harmonie. Schönberg en Webern daarentegen werkten de twaalftoonstechniek graag in streng contrapunt uit. Groenendijk treedt echter in Bergs voetsporen. Dat levert een buitengewoon boeiend en weinig gehoord harmonisch palet op. Geen platgetreden paden dus, maar vernieuwende muziek van het beste soort.

De symfonie uit 1989 is een groot zeventalig werk met een speelduur van bijna 40 minuten. Het werd destijds gecomponeerd voor het 150-jarig bestaan van het Deventer Holtgräve-orgel. Zo bezien is het dit instrument op het lijf geschreven. In de delen komen achtereenvolgens de verschillende registergroepen van het instrument aan bod. Opvallend is verder de aanstekelijke en beweeglijke ritmiek van het stuk. Christoph Mehner en Gottfried Sembdner geven er een overtuigende vertolking van, waarin de speelvreugde voortdurend merkbaar is.

De overige werken worden magistraal vertolkt door Jos van der Kooy op het Haarlemse Bavo-orgel. De vier meditaties zijn gebaseerd op teksten uit eerste hoofdstuk van het bijbelboek Prediker. "Ligaduras" werd postuum opgedragen aan Folkert Grondsma. De titel is afkomstig uit de Spaanse klaviermuziek ten tijde van de Barok Het is een compositievorm waarbij veel vertragingen worden gebruikt. "Passincala" is

de oude Engelse benaming van de Passacaglia, die hier gebruikt werd vanwege het niet-klassieke gebruik van de passacaglia als vormprincipe in deze compositie.

De opnamen zijn helder en fraai wat betreft de ruimtelijke suggestiviteit. Het booklet bevat interessante informatie over de muziek en de uitvoering. Bovendien zijn alle gebruikte reeksen afgedrukt.

Deze cd is een sympathiek, geloofwaardig en helaas ook vrij zeldzaam pleidooi voor hedendaagse muziek van hoge kwaliteit. Dat smaakt naar meer.

[BERT WISGERHOF]